haja vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.

Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 South Lawndale Ave.

Office of Publication: 2657 South Lawndale Ave. Telephone: Rockwell 4904

—YEAR XXXII. Cena lista je $6.00 Entered as second-class matter January 16, 1933, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 2. MAJA (MAY 2), 1940 Subscription $6.00 Yearly ŠTEV.—NUMBER 87

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

MORSKA BITKA OB ŠVEDSKEM OBREŽJU

mci se umaknili iz Rorosa in Tynseta

TLER POHVALIL ARMADO

OCKHOLM, ŠVEDSKA, 1. a.—Angleške bojne ladje in a napadajo nemške trans- e na črti, ki vodi iz Katte- na Norveško. Hude bitke teku ob zapadnem šved- obrežju. Vest iz Goteborg- Švedska, se glasi, da so An- potopili nemški parnik v bitke, ki se je vršila deset severozapadno od Goteborđočim so krogle in bombe tile požar na drugem nem- parniku. Nemške bojne e, ki spremljajo parnike, jajo napade.

oročila o ostri pomorski bit- bila objavljena v momen- so norveške avtoritete na- ile, da so se nemške čete knile iz Rorosa in Tynseta, se odpira pot v dolino Oes- Naznanilo pravi, da so nor- e čete, katerim pomagajo prostovoljci," reokupirale lje okrog Rorosa.

ERLIN, 1. maja.—"Ponosen na vas," je dejal Hitler, ko stital svoji armadi na uspe- ki jih je dosegla v bitki z mškimi in norveškimi četa- na Norveškem. Armadi je ital potem, ko je bil infor- an, da je zasedla železnico, ki a Oslo s Trondheimom.

čeraj je bilo naznanjeno, da nemški bombniki napadli in pili angleško križarko v bli- Namsosa, norveške luke. i angleški rušilec je bil po- ovan v napadu.

ONDON, 30. apr. — Vojaški i poročajo, da so Nemci za- Storen, važno železniško išče 30 milj južno od Trond- a. Dalje pravijo, da opera- napredujejo pri Narviku, veškem pristanišču na severu.

ondon, 30. apr. — Angleški lci so danes napadli z bom- i nemško letalsko bazo pri nebuju v bližini Osla, Nor- ka, se glasi naznanilo letal- a ministra. To dalje pravi, je bil napad uspešen.

est iz Stocknolma, Švedska, glasi, da je bilo pet nemških nikov potopljenih v zadnjih h v bližini švedskega obrež- Potopile so jih podmorni-

oročilo iz Berlina, da so ške čete okupirale Kvam, no norveško mesto in želez- o križišče, je bilo zanikano. gleške čete še vedno drže je pozicije v dolini Oester. radna izjava pravi, da so mci izgubili 28 transportnih pomožnih ladij od 8. aprila. et drugih parnikov in več nih ladij je bilo poškodova- V Londonu trdijo, da so nekatere potopile.

Berlin, 30. apr. — Nemške če- so v ofenzivi na šestih fron- v centralnem delu Norveške oti Angležem, Francozom in rvežanom, se glasi uradno ročilo. Napori angleških čet, poženejo Nemce iz Trond- ma, so se izjalovili. Nemške te zdaj prodirajo proti Nam- u.

Nemška letalska sila je še ved- aktivna v zraku nad zapad- m norveškim obrežjem. Nem- so napadli z bombami več an- ških transportnih ladij in poškodovali. Bombe so po ročilu, ki ga je objavila urad- časopisna agentura DNB, dele najmanj deset transport- h ladij.

Bitke za kontrolo železnice lo-Trondheim železnice se na- ljujejo. Proga te železnice verno od Osla je v nemških kah. Središče bitk za posest eznice je pri Dombasu.

Nemška izjava o brutalnosti Poljakov

Poljaki pobili čez 12,000 Nemcev

New York, 30. apr. — Obdolžitev, da je bilo 58,000 članov nemške manjšine na Poljskem pobitih ali pa jih še pogrešajo kot rezultat sistematične brutalnosti poljskih vojakov in civilistov v prvih dneh sedanje vojne, uključuje izjava nemške informacijske knjižnice, uradne nacijske propagandistične agenture. Izjavi so priloženi dokumenti, katere je zbral nemški zunanji urad. Dobil jih je od žrtev in prič.

Nemška preiskava je ugotovila, da so Poljaki pobili 12,857 članov nemške manjšine do prvega februarja tega leta. 45,000 drugih Nemcev še pogrešajo. Poročilo bazira na zapiskih obravnav, ki so se vršile pred posebnimi nacijskimi sodišči v Brombergu in Pozenu, policijskih in vojaških preiskavah in zdravniških izjavah.

"Značaj in obseg brutalnosti Poljakov proti nemški manjšini spadata v posebno vrsto zgodovine političnih umorov dvajsetega stoletja," je rečeno v izjavi. "Mnogo žrtev si je moralo izkopati svoje grobove predno so bile ustreljene. Osebe, ki so bile smrtno nevarno ranjene, so morale umirati v velikih bolečinah."

Izjava dostavlja, da Nemčija ne more ogražati vlade zakona in reda v okupiranih poljskih pokrajinah in opravičiti poljska grozodejstva. Vsi, ki so jih izvršili, so dobili zasluženo kazen.

Zavezniki dobili norveške parnike

Naznanilo angleškega ministra

New York, 30. apr. — Angleško ministrstvo plovbe je preko svojega urada v New Yorku naznanilo, da je norveška vlada dala na razpolago svoje parnike Veliki Britaniji in Franciji. To pomeni, da bodo zavezniki dobili okrog 2000 modernih norveških parnikov, katerih skupna tonaža znaša čez 5,000,000 ton.

Naznanilo dalje pravi, da je norveška vlada prevzela parnike z objavo posebnega dekreta in ustanovila glavni stan v Londonu. Učinki dekreta so se pokazali, ko je Velika Britanija prepovedala vstop norveškim parnikom v holandske, čilejske, kubanske in mehiške luke. Čilejska vlada je poslala protest Angliji, v katerem pravi, da je prepoved težak udarec njeni industriji nitrata.

London, 30. apr. — Čeprav bi Velika Britanija lahko zasegla danske parnike na podlagi mednarodnega zakona, je vseeno naznanila, da jih je pripravljena vzeti v najem proti primerni odškodnini. Stavila je po izjavi R. S. Hudsona, ministra plovbe, le pogoj, da morajo parniki pluti pod angleško ali francosko zastavo.

Gandhi noče delati sitnosti Angliji

Bombaj, Indija, 30. apr. — Mohandas K. Gandhi, vodja nacionalistov, je izjavil, da ne bo delal preglavic Veliki Britaniji v tem času, ko je v vojni z Nemčijo. Kampanja civilne nepokorščine, s katero so zapretili nacionalisti, je bila odložena.

Ameriška letala prihajajo v Francijo

Pariz, 30. apr. — Tu poročajo, da so letala, katere je Francija naročila v Ameriki, pričela prihajati sem. To so letala znamke Douglas in Martin.

VELIKO POMANJKANJE GASOLINA V NEMČIJI

Letalska sila na Norveškem žre gasolin

AVTOMOBILSKI PROMET OMEJEN

Berlin, 30. apr. — Pomanjkanje gasolina v Nemčiji je postalo akutno. Ako se oseba želi peljati s taksijem, se mora oglasiti na policijski postaji in predložiti dokaz, da je vožnja s taksijem nujna. Če se policijski uradniki prepričajo, da je zadeva res nujna, tedaj izdajo dovoljenje.

Število taksijev na berlinskih cestah je bilo ponovno reducirano. Odmerki gasolina so bili tudi znižani. Zdravniki, ki imajo avte, dobe največ pet galonov gasolina na mesec.

Vozniki taksijev, ki se pojavljajo na cestah, morajo opravljati nujno službo za policijo najmanj en dan v tednu. Potnike smejo voziti le, če dobe policijsko dovoljenje. To pojasnjuje, zakaj je vožnja s taksiji tako draga.

Pomanjkanje gasolina pripisujejo nemškim letalskim operacijam na Norveškem. Velike količine gasolina odhajajo tja dnevno. Nemška letala porabijo v spopadih z angleškimi veliko količino gasolina. Počasna transportacija ruskega gasolina po železnici je nadaljnji vzrok pomanjkanja.

Rumunija sicer pošilja gasolin Nemčiji po reki Donavi v soglasju s sklenjeno pogodbo, toda ne more zadostiti zahtevam. Letalske bitke so v razmahu in Nemci ne morejo dobiti dovolj gasolina iz Rumunije za letalske vojne operacije.

Nemčija mrzlično gradi nove tovarne, da pospeši produkcijo sintetičnega gasolina, toda proces je počasen. Gasolin izdelujejo iz rujavega premoga, ki se dobi v centralni Nemčiji. Dr. Fritz Todt, generalni inšpektor cestnega omrežja in zgraditelj Sigfriedove trdnjavske čete, je dobil novo nalogo od Hitlerja. Ta je inšpekcija vseh nemških tovarn in izbira onih, ki se lahko v najkrajšem času preurede tako, da bodo izdelovale sintetični gasolin.

Ogrska svari slovaško vlado

Protest proti zatiranju ogrske manjšine

Budimpešta, Ogrska, 30. apr. — Vlada je danes posvarila Slovakijo, ki je pod protektoratom Nemčije, "da se ne bo obotavljala v obrambi narodne časti, ako bo Slovakija kratila pravice ogrske manjšine."

Vladno deklaracijo je prečital grof Csaky, zunanji minister, v viših državni zbornici. Ta naglaša, "da Slovakiji ne bo koristilo skrivanje za nemško garancijo njene neodvisnosti, ker smo mi popolnoma uverjeni v trdnost prijateljstva med Ogrsko in Nemčijo."

Deklaracija dalje pravi, da se mora položaj ogrske manjšine v Slovakiji takoj izboljšati, ker je potrpežljivost vlade pri koncu. Deklaracija je bila odgovor na vprašanje Geze Szulle, enega izmed voditeljev ogrske manjšine v bivši češkoslovaški državi. Szullo je trdil, da je ogrska manjšina v Slovakiji silno zatirana in da so bili Slovaki instruirani, naj iztrgajo jezik vsakemu Madžaru, ki govori ogrsko.

Domače vesti

Vesti iz Pennsylvanije

Sharon, Pa. — Martin Trobentar, ki tukaj vodi groserijo in mesnico, je prejel vest iz Pittsburgha, Pa., da je 27. aprila tamkaj umrl njegov oče Frank Trobentar, star 74 let in rojen v Krškem. Tu zapušča dva sinova, hčer in mnogo drugih sorodnikov, prijateljev in znancev.

Žalostne vesti iz starega kraja

So. Standard, Ill.—Žena Georgeja Milkoviča, člana društva 467 SNPJ, je prejela žalostno vest, da je v Dragah pri Suhorju v Beli Krajini dne 14. marca t. l. umrl njen brat Peter Reba, star 36 let. V Ameriki zapušča brata in dve sestri, v stari domovini pa mater in dva brata.

Nov grob v Illinoisu

East Moline, Ill. — Dne 17. aprila je tu umrla Ana Bačer, roj. Šeme, stara 71 let in rojena v Ločah pri Žalni v okolici Višnje gore na Dolenjskem. Podlegla je raku na jetrih. Bila je daleč naokoli poznana med rojaki, kar je pokazal njen pogreb, za katerim je šlo veliko število njenih prijateljev in znancev. Spadala je k JSKJ in tu zapušča moža, šest hčera, sedem vnukov in pravnukov, v starem kraju pa sestro.

Minnesotske vesti

Duluth, Minn. — V Virginiji, Minn., je te dni umrla 57-letna Ana Anič, stara priseljenka, ki je tamkaj bivala 40 let. Zapušča moža in hčer. — V bolnišnici St. Mary's v Duluthu je dobro prestala operacijo rojakinja Mihelič iz Elyja; tam se nahaja tudi mlad rojak E. Drobnič iz Eveletha.

Iz Clevelanda

Cleveland. — Dne 28. aprila je v bolnišnici umrla Frances Debeljak, roj. Hočevar, stara 58 let in doma iz Kolencove vasi na Dolenjskem. V Ameriki je bila 34 let in tu zapušča moža, sina in tri hčere.

Zaščita Belgije pred invazijo

Ceste in mostovi podminirani

Bruselj, Belgija, 30 apr. — Vsak motorizirani napad na Belgijo se bi razbil predno bi dosegel belgijsko "jekleno steno". Tako pravijo veščaki ministrstva narodne obrambe.

Občutek varnosti temelji na obrambnih pripravah. V zadnjih tedniih so bile zgrajene pasti za tanke in vsa druga motorna vojna sredstva. Ceste in mostovi so bili podminirani. Delo v zvezi s polaganjem min je bilo raztegnjeno na ozadje "jeklene stene". Vojaški častniki so uverjeni, da iz fotografij, katere so morda snela tuja letala, ni mogoče dobiti informacij o mogočnosti obrambnih projektov.

Obramba prve belgijske linije je bila poverjena vojaškim enotam, ki so izurjene v odbijanju napadov. Skoro vse te enote, ki bodo izpostavljene največji nevarnosti v slučaju invazije, tvorijo prostovoljci.

Delavski kandidat zmagal v St. Paulu

St. Paul, Minn., 1. maja.—John J. McDonough, kandidat delavskih unij, je porazil sedanjega župana Williama Fallona pri včerajšnjih mestnih volitvah. McDonough je dobil 49,244 glasov, Fallon pa 45,793 glasov. Trije delavski odborniki so bili ponovno izvoljeni. V mestnem svetu bo imel novi župan večino.

FRANCIJA POŠILJA VOJAKE NA SEVERNO FRONTO

Zavezniške čete se združile z norveškimi

FRANCOSKA JAVNOST POSVARJENA

Pariz, 30. apr. — Militaristične avtoritete so opozorile ljudstvo, naj bo stalno na straži in strogo pazi, da govorice o gibanju francoskega vojaštva ne bodo dosegle ušes sovražnika. Opozorilo je v zvezi s pošiljanjem francoskih čet na Norveško. Za one, ki bi širili govorice o gibanju vojaštva v restavracijah, gostilnah in drugih javnih prostorih, so določene težke kazni.

Svarilo je značilno, ker je bilo objavljeno v času, ko se povsod šepeta o raztegnitvi vojne na sever in številu vojakov, nemških in zavezniških, ki se borijo na Norveškem.

Vojaški veščaki napovedujejo dolgo in ostro borbo na Norvekem, zaeno pa so zanikali govorice o prekinjenju izkrcavanja francoskih in angleških čet v norveških lukah. Angleške in francoske bojne ladje spremljajo vojaške transporte.

V Parizu priznavajo pomanjmanjke discipline in solidarnosti med norveškimi četami. Razen nekaj posameznih norveških grup je samo ena norveška vojaška divizija aktualno udeležena v vojnih operacijah na severu v bližini Narvika.

Steinkjer, Norveška, 30. apr. — Norveške čete so se združile s francoskimi in angleškimi v pokrajini ob jezeru Snasu nad Trondheimom. Zveza je bila izvedena po bitki z Nemci, v kateri so bili slednji poraženi. Norveški oboroženi sili v tem sektorju poveljuje general Ole Getz.

Norvežani so razdejali železniško progo na severni strani Hanstrangena, da preprečijo Nemcem prodiranje proti jezeru. Neuradno norveško poročilo se glasi, da je angleška ladja pripeljala veliko število letal v neko norveško luko.

Namsos, Norveška, 30. apr.—Žalostna usoda vojnih beguncev, ki so iskali zavetja v zasneženih in goratih pokrajinah centralne Norveške, postaja očitna. Begunci stradajo in zmrzujejo. Transportacija živil in drugih potrebščin je skoro nemogoča. Pomanjkanju so se pridružile tudi bolezni, ki so zahtevale že veliko število žrtev.

Regulacije glede eksekucije izdajalcev v Franciji

Pariz, 30. apr. — Vojni minister je objavil posebne regulacije glede eksekucije civilistov, ki so bili spoznani za krive izdajstva in obsojeni na smrt pred vojaškimi sodišči. Izdajalci bodo obglavljeni zgodaj zjutraj na dvoriščih jetnišnic. Prisostvovali bodo samo uradniki, toda noben ne bo smel nositi fotografskega aparata. Vojaške čete bodo stražile vhode jetnišnic.

Avtne nesreče zahtevale 7200 žrtev

Chicago, 30. apr. — V prvih treh mesecih tega leta je bilo 7200 oseb ubitih v avtnih nesrečah po vsej deželi. Tako se glasi poročilo, ki ga je pravkar objavil Splošni varnostni svet. Število žrtev je 450 več v primeri z isto dobo preteklega leta. V Illinoisu je bilo 511 oseb ubitih v prvem četrtletju v avtnih nesrečah.

Italija pošlje odposlanca v Ameriko

Fašisti zahtevajo olajšanje blokade

Rim, 30. apr. — Tu je bilo naznanjeno, da bo Italija poslala posebnega odposlanca v Združene države, kjer se bo pričel pogajati glede povečanja izvoza ameriškega surovega materiala skozi angleško blokado Nemčije. Uspeh pogajanj zavisi predvsem od Velike Britanije, če bo sploh dovolila prevoz ameriškega blaga skozi kontrolno postajo v Gibraltarju. V Londonu se jezijo, ker je Italija imenovala Dina Alfierija za poslanika v Berlinu. Alfieri je znan kot prijatelj nacijev.

Diplomatični krogi poročajo, da je posebni odposlanec Adolfo Alessandrini, član italijanskega diplomatičnega zbora. Mussolini je njemu poveril vodstvo pogajanj z ameriško vlado. Alessandrini bo že ta teden odpotoval proti New Yorku. Fašistična vlada je apelirala na Anglijo naj olajša blokado, da bo Italija lahko dobivala, če bodo pogajanja v Washingtonu rezultirala v sklenitvi pogodbe, surov material iz Amerike. Diplomatični krogi so naglasili, da načrt ni povezan z napori angleške vlade, ki je izrazila željo glede izboljšanja trgovinskih odnošajev z Italijo.

Alfieri bo nadomestil Bernarda Attolica, ki je bil italijanski poslanik v Berlinu skoro pet let. Alfieri je bil prej poslanik v Vatikanu. Nekateri krogi trdijo, da bo on skušal pregovoriti Nemce, naj odnehajo v kampanji proti katolikom v poljskih krajih, ki so pod kontrolo Nemčije. List Il Giornale d'Italia, ki ima tesne zveze z Mussolinijevo vlado, piše, "da je Alfieri mož, ki dobro pozna probleme osi Rim-Berlin. On je tudi postavil podlago novim kulturnim in duhovnim odnošajem med Nemci in Italijani."

Pogajanja med Irsko in Anglijo

Anglija skuša povečati uvoz živil

London, 30. apr. — Ekonomski oziri, ki so bili zasenčeni zadnje dni zaradi vojne na Norveškem, so bili zdaj ponovno potisnjeni na površje. Danes so dospeli v London reprezentantje Irske na povabilo angleške vlade, ki želi skleniti dogovor glede povečanja uvoza irskih živil in drugih potrebščin.

Irsko delegacijo tvorijo Sean Lemass, dr. James Ryan in John Maffey. V Londonu bo ostala več dni in konferirala z reprezentanti Chamberlainove vlade. V imenu slednje bodo vodili pogajanja lord Woolton, živilski minister, Leslie Burgin, minister zalog, Robert S. Hudson, minister plovbe, in Reginald D. Smith, poljedelski minister. Znano je, da hoče Anglija povečati uvoz živil, zlasti mesa in špeha iz Irske.

Zdaj se je pokazala možnost obnovitve trgovinskih pogajanj z Italijo, ki so bila pretrgana v zadnjem februarju. Italijanski poslanik Giuseppe Bastianini se je včeraj oglasil v uradu zunanjega ministra Halifaxa. Po sestanku je bilo objavljeno poročilo, da sta imela prijateljski pogovor.

Tornado udaril illinoisko mesto

Pontiac, Ill., 30. apr. — Tornado, ki je sinoči zajel to mesto in okolico, je zahteval eno človeško žrtev, devetnajst oseb pa je bilo ranjenih. Porušil je 16 hiš in več drugih poslopij. Škoda znaša čez $100,000.

NORVEŠKA KRITIZIRA CHAMBERLAINOVO VLADO

Očita ji, da ni izpolnila dane obljube

VOJAŠKE OPERACIJE OVIRANE

Skotgarden, Norveška, 30. apr. — Odnošaji med Norveško in Veliko Britanijo so bili zrahljani, ker Chamberlainova vlada ni izpolnila obljube, katero je dala kralju Haakonu. Major Orsulf Rod, poveljnik norveških čet, ki kontrolirajo nekaj štirjaških milj ozemlja v ozadju Rorosa ob švedski meji, je dejal, da je nekaj dni po nemški invaziji norveškega ozemlja londonska vlada svečano zagotovila kralja Haakona, da bodo Angleži pognali Nemce iz Trondheima in da bo ta postal začasno glavno mesto norveške vlade, ako bo kralj formalno razglasil obstoj vojne med Norveško in Nemčijo.

Kralj in njegova vlada sta potem izdala proklamacijo, toda angleška vlada ni mogla izpolniti svoje obljube, ker so Nemci zasedli tri trdnjave pri Agdenesu ob ustju trondheimskega pristanišča in podminirali vhod v luko. Britske čete so se izkrcale v Namsosu, nekaj milj severno od Trondheima, in pričele prodirati proti Steinkjeru. Tam so napadle Nemce, a so bile vržene nazaj. Angleži so bili vrženi nazaj tudi pri Follafossu na severni strani Trondheima, kjer so upali, da bodo prodirali naprej. Nemci so podvzeli iniciativo v operacijah namesto Angležev in slednji so bili tepeni v bitki.

Major Rod je eden izmed malega števila norveških vojaških častnikov četrtega pehotnega polka, ki niso hoteli pobegniti na Švedsko, ko je bila pot do Fjalnasa, švedskega mesta, še odprta zadnji teden. Rod je ostal s svojimi vojaki na norveškem ozemlju in izvršil najbolj težko nalogo, odkar se je njegov regiment umaknil iz Skarnesa. On je tudi pregovoril nekatere častnike, da so se vrnili k svojim četam.

Švedska je internirala nekaj norveških vojaških častnikov, ki so dospeli na njeno ozemlje v uniformah. Oni, ki so nosili civilno obleko, uživajo svobodo.

Pomanjkanje kooperacije med poveljniki angleške in norveške oborožene sile je očitno. Poročilo se glasi, da se del šeste norveške divizije na severu noče boriti na strani Angležev in Francozov, temveč proti Nemcem in Angležem. Nekateri naglašajo, da je Anglija prav tako odgovorna za razširjenje vojne na Škandinavijo kot je Nemčija. Iz krajev, kjer so se izkrcale angleške čete in kjer so zbrane tudi norveške, prihajajo vesti o popolni demoralizaciji norveških častnikov in vojakov.

Novi kitajski uspehi na več frontah

Hongkong, 30. apr. — Poročila iz kitajskih virov pravijo, da so kitajske čete dosegle več uspehov v bitkah z Japonci na mnogih frontah. Več japonskih oboroženih ladjic je bilo potopljenih na jezeru Tungtingu v provinci Hunan. Japonske čete, ki so se zadnji teden izkrcale v luki tega jezera, so bile razpršene. Kitajski letalci so vrgli na stotine bomb na progo Peiping-Hankov železnice ter jo razbili v več krajih. Vsa letala so se po napadu srečno vrnila v svoje oporišča.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT
GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (izven Chicago) in Kanado $6.00 na leto, $3.00 za pol leta, $1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero $7.50 za celo leto, $3.75 za pol leta; za inozemstvo $9.00.
Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada $6.00 per year, Chicago and Cicero $7.50 per year, foreign countries $9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (članki, pesmi, drama, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, da je priložil poštnino.
Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom
PROSVETA
2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oklepaju na primer (May 31, 1949), poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom poteklo naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

Nova linija iz Moskve?

Liberalno časopisje v New Yorku oziroma člankarji tega časopisja so odkrili, da se v Moskvi pripravlja nova linija taktike. Omenjajo nekatera znamenja te izpremembe — hladne odnošaje med Berlinom in Moskvo po zaključku Stalinove vojne na Finskem, dejstvo, da Molotov še ni obiskal Berlina, trgovinske sugestije sovjetov Angliji, molk v Kremlju glede nacijskega posilstva Danske in Norveške, prijateljsko obnašanje moskovskega lista Truda napram Franciji, dejstvo, da Stalin ni čestital k Hitlerjevemu rojstnemu dnevu pred dnevi itd. — in P. J. Philip pri New York Timesu je celo izvohal, da je Moskva že razposlala vodilnim komunistom vseh dežel tajna navodila, naj zavzamejo prijateljsko stališče napram Angliji in Franciji in podprejo "nacionalno stvar" doma.

Gornja Philipova senzacija je lahko njegova "wishful thinking" (kar bi rad videl, to rad misliš in govoriš), je pa tudi mogoče, da kaj takšnega pride. Recimo, da je tako, da res prihaja nova linija, tedaj bi to pomenilo, da so v Moskvi naredili nov salte mortale — znova so se zavrteli in prekucnili na glavo, kar je diktatorjem lahko delo, ker nikogar ne vprašajo, kaj jim je storiti in ne čakajo na mnenje ljudstva, temveč se lahko v 24 urah trikrat postavijo na glavo in na noge . . .

Dejstva to potrjujejo. Kar na lepem je Stalin pred tremi ali štirimi leti odredil konec komunistične izolacije in dekretiral "ljudsko fronto" v vseh demokratičnih deželah, to se pravi "fronto" mešanja stalinovcev med socialiste, liberalce, demokrate in celo med katolike! Stalinovska psovka "socialfašisti", ki je leta prej veljala socialistom in sploh vsem naprednim ljudem, je izginila in stalinovci so čez noč postali — demokrati, ki so noč in dan tulili: Za demokracijo, mi smo za demokracijo, dol s fašizmom! To je bila perioda varanja, farbanja in vrtanja od znotraj, ki ne bo nikdar pozabljena.

Prav tako čez noč je bilo konec te najpodlejše farbarije v zadnjem avgustu, ko sta si Stalin in Hitler stisnila roke in podpisala znani pakt, ki je dal signal sedanji evropski vojni. Kar čez noč so se demokrati izpremenili v imperialiste, Hitlerjeva diktatura se je pa izpremenila v "nemški narod, ki ga hočejo angleški in francoski imperialisti razkosati!" Nevarnost fašizma je izginila, prišla pa je nevarnost "imperialistične demokracije! . . ."

Razume se, da ponovna izpremenba linije bo morala pokopati imperialiste, ki bodo spet postali "prijatelji". Vse ono, kar so kričali in pisali zadnjih osem mesecev, bo treba postaviti na glavo — in črno bo spet belo, belo pa črno!

Liberalnim romantikom se takšno akrobatstvo morda dopade, ne pa treznim in resnim ljudem; oportunisti vsake baže in pokriti reakcionarji, ki se drže pravila, da namen posvečuje sredstva, bi tudi pozdravili Stalinov preobrat v prid demokratičnim zaveznikom, ampak vsi iskreni demokratje, ki bi iz dna srca prekleli Mussolinijev pristop k zaveznikom, si prav tako ne žele Stalinove pomoči — ker dobro vedo, da ta pomoč bi ne bila iskrena in prišla bi le zaradi tega, ker diktator Stalin išče novih imperialističnih interesov zase, za svojo domeno! Za demokracijo vsega sveta bi bila Stalinova pomoč sramota in ponižanje!

Ne — noben iskren demokrat ne more verjeti v resnost in iskrenost novega presedlanja v Moskvi, ker ve, da Stalinova diktatura ostane v bistvu ista in nezpremenjena, prišla pa bi s strani Stalinovih agentov po vsem svetu nova perioda hinavstva, laganja in farbanja!

Nobeno pristno in iskreno prijateljstvo Stalinove diktature do demokracije ni mogoče toliko časa, dokler obstoji Stalinova diktatura in sploh totalitaren režim v Moskvi! Mogoče je le hlinenje, licemersko prilizovanje, oprezno capljanje in zvijačno izigravanje drug drugega — kar naravno počenjajo vsi oni, ki si ne zaupajo.

To se prileže diktatorjem in njihovim slugam, nikakor se pa ne prileže in se pred vsem gabi dostojnim ljudem, ki kaj drže do svojega dostojanstva in demokratičnega principa.

(Dalje v zadnji koloni.)

Glasovi iz naselbin

Iz mladih dni

Crested Butte, Colo. — Bolj kot čitam Prosveto bolj se mi dopade. Povedal bom tudi jaz nekaj iz mladih dni. Bilo je leta 1884 in meni je bilo 13 let. Nekega dne dobi mati pismo od očeta, ki se je nahajal v Ljubljani v bolnišnici — moj oče je trgoval po Sloveniji. Pokliče me, da ji ga prečitam. Oče je materi naročil, naj me pošlje k njemu, da me izuči "mladega goljufati in dobro trgovati." Dostavil je, da upa, da bo kmalu ozdravil.

Ko prebem pismo, bi bil skoraj znorel od veselja ob misli, da bom šel k očetu v Ljubljano. Seveda mi mati pravi, naj se umirim, češ da bom doma ostal, ker kdo naj pomaga kmeti živino in pri delu. Rečem ji, da ima drugega sina, 11 let starega in on naj ji pomaga. Pravi, da mora še v šolo. Odgovorim ji, da hodi že tri leta v šolo, toda še svojega imena ne zna podpisati; toda ko sem jaz hodil 4 leta v šolo, sem znal več kakor naš učitelj. Torej je bolje, da je brat doma in naj živino krmi, mene pa naj pusti k očetu. In pristala je.

Pred odhodom v Ljubljano mi je naredila veliko orehovo potico za odhodnico, skuhala šunko in mesenih klobas, kakor da bi šel k soldatom. Prišla je ura slovesa. Vržem napolnjeno torbo na rame in z materjo se posloviva. Seveda sva jokala. Naroči mi, naj pozdravim očeta, naj bom priden in naj ne pozabim na Boga.

Tako se podam na rajžo. Ves dan krevsam in krevsam proti beli Ljubljani. Ves truden pridem proti večeru v mesto Kočevje, kjer se podam v neko gostilno, da dobim prenočišče. Ko jih vprašam o tem, me niso takoj razumeli, ker jaz sem Hrvat, doma od Karlovca, a končno smo se le razumeli. Gospodinja pravi, da imajo dosti prostora. Vpraša me, kaj bom večerjal, ker sem gotovo lačen. Odrežem se, da imam polno torbo potice, šunke in klobas. In res vse to izvlečem iz torbe, dam gospodinji kos potice in par funtov šunke, češ naj še ona poskusi. Ugrizne potico in pravi, da je okusna, nakar jo da še možu, mene pa vpraša, če hočem piva. Sprejmem kozarec in se ji zahvalim in potem še drugega; tretjega sem odklonil, češ da imam dovolj. Potem me pelje v gornje nadstropje in mi pokaže lepo posteljo, v kateri sem se naspal kakor v nebesih. Ko zjutraj vstanem in pridem v dolnje prostore, mi gospodinja pokaže vodo, da se umijem in mi da glavnik. Napravi mi par jajc in da žemljo in kifelc. Ko se najem, jo vprašam za račun, nakar šele me vpraša, kam grem. Povem ji, da k očetu, ki je bolan v Ljubljani. "To je pa daleč in ta torba te bo naredila, da boš tudi ti zbolel," mi reče. Ko ji ponudim desetak, katerega mi je mati dala, da si vzame za jestvine, pravi, da ne mara nič, ker sem ji tudi jaz dal potice in šunke, denar bom pa sam potreboval. Zahvalim se ji tisočkrat, obljubim, da se drugič oglasiva z očetom, se poslovim in z mojo torbo zopet odpravim na pot proti Ribnici.

Ko pridem v Ribnico, malo pojem in se okrepčam, potem pa mahnem proti Turjaku. Tam se na klopi pred neko gostilno malo odpočijem. Ko sedim par minut, se pripelje s parom čilih konj neki furman, ki dene konje v hlev, da jih nakrmi. Ko pride do gostilne, me vpraša, kam grem. Povem mu, da v Ljubljano. No, te bom pa s sabo vzel, mi reče. Bil sem vesel. Tudi on je Hrvat. Pokažem mu naslov neke gostilne v Ljubljani, kjer je stanoval oče. Pravi mi, da se bo tudi on tam ustavil. Ko se konji in voznik okrepčajo, zasedeva voz in hajdi proti beli Ljubljani.

Tja sva prišla ob solnčnem zatonu. Ko pridem v gostilno z mojo torbo, me gospodar gleda in vpraša, kaj hočem. Vprašam ga, če pozna mojega očeta Paula Paniana. Seveda ga pozna že dolgo let; je dober gospodar in pošten. "Če boš ti tak, bo dobro," dostavi. Reče mi, naj snamem torbo, katero bo že on odnesel v gornje nadstropje, jaz pa naj se počutim kakor doma, ker oče ima dosti kredita. Pove mi, da bo oče kmalu ozdravil in da ga bomo šli zjutraj pogledat. Tako tudi storimo. Ko pridemo v bolnišnico in zagledam očeta, se pozdraviva in takoj se je odpravil, da gre iz nje. Čez par dni je bil že zopet zdrav.

Tako sva pričela z očetom skupaj trgovati. Oče me je rad imel, ker sem znal bolj dobro prodajati kakor on. Moja prva pot je bila na Vrhniko, potem v Logatec, Planino, Rakek do Postojne; nato v Idrijo in Žiri, kjer so bili sami čevljarji, potem na Poljane in v Škofjo loko pa nazaj v Ljubljano za praznike. To je bila moja prva pot po svetu.

Tukaj se dela zelo slabo. Do sedaj so delali v agrilu samo dva dni. Vreme je še vedno zimsko.

Paul Panian.

Nekaj o pionirjih

Cleveland, Ohio. — Pred par meseci me je povabil na svoj dom Frank Žnidaršič, ki popravlja poulične vozove za Cleveland Railway. Frank je bil bolan, in ker je že precej prileten, me je vprašal radi našega zavarovanja pri družbi. Ko smo se pozneje pogovarjali na njegovem domu, smo prišli tudi na pogovor, od kje so doma v stari domovini. Izvedel sem, da je on in njegova žena v bližini, kjer je doma naš Anton Žganjar v Gilbertu, Minn. Ona dva sta v Ameriki le nekaj nad trideset let. Enkrat se lahko zgodi, da bom kaj več poročal o tej zadevi. Danes bom objavil le nekaj naših starih pionirskih naseljencev v Clevelandu.

Anton Skebe, motornik na poulični, mi je imenoval svojega strica Franka Turka kot med najstarejšimi naseljenci. Frank ima real estate office na East 185th in La Salle rd. Stopil sem k njemu in izvedel toliko, da je imel njegov oče Joseph Turk grocerijsko prodajalno in salun na 31. ulici in St. Clair Ave. On je bil prvi naseljenec, ki je došel iz Žužemberškega kraja v Cleveland že leta 1882. Takratna številka je bila 1016 St. Clair Ave., dočim bi bila menda sedaj 3016 St. Clair Ave. Frank Turk je star sedaj že 69 let. Ko se je naselil tukaj, je imel le 11 let. Tudi njegova mati je bila med prvimi ženami, ki so prišle iz stare domovine v Cleveland. Pričel je pohajati šolo, ker se je hitro naučil jezika, so ga pozneje naseljenci rabili kot tolmača in mu včasih plačali za uslugo "dime ali quarter." Ali Frank ne ve in se ne spominja eksplozije v solini, kjer je ubilo šest delavcev. On ima še tudi knjigo, v katero so bili vpisani odemalci, ki so prejemali grocerijo iz Turkove prodajalne.

Frank Žibert je doma iz Velikega Mraševa ob Krki, občina Cerklje, okraj Krško. Došel je v Ameriko leta 1901. In on mi je povedal o starem pionirju, ki se je naselil v Clevelandu že maja leta 1892. Ta naš stari naseljenec je John Pišek, tudi iz Velikega Mraševa, kakor Žibert. Mož ima že 83 let. Delal je kot dninar za mesto Cleveland; pozneje so ga postavili v Wade park, da je čistil drevesa. Ima svojo hišo in tudi ženo, s katero se je oženil leta 1904. Mary je doma iz Černeče vasi, fara Sv. Križ pri Kostanjevici ob Krki. Praj se je pisala Damjan, in rekli so doma pri Papežu.

Prvi, pri katerem je bil Pišek kot boarder, se je imenoval Joe Perko. Pozneje je bil pri Jakobu Turku, ki so ga nazivali tudi Klin, in pri Antonu Bazniku, kateri je šel pozneje v Kalifornijo.

Pišek je pomagal pri cerkvi svetega Vida poleti travo kositi. Napravil je kočo, kjer je lahko tudi spal, in poleti so v njegovi koči hranili peč za zimo. Father Hribar ni imel organista in je moral pisati v staro domovino po nekoga, ki bi znal dobro igrati orglje. Pozneje je father šel sam v staro domovino in pripeljal nekaj svojih v Cleveland. Tako nekam ti pove John Pišek. O eksploziji parnega kotla v solini ne ve nič.

Njegova žena Mary ima sestro v Chicagu, ki stanuje na 1318 Cullerton Ave. in se piše Kuček. John in Mary Pišek stanujeta na 1087 E. 64th St., Cleveland. Ona dva sta mi povedala tudi o starem naseljencu Jakobu Zagorcu.

Jakob Zagorc stanuje na Rechar Ave. pri društvenem domu v Euclidu. V Ameriko (Cleveland) je došel že leta 1891. Njegovo prvo delo je bilo, da so ga poslali z vagonom premoga na tako zvani "Bug run" v Collinwood, da je izložil premog iz vagona. Potem je dobil delo v tovarni cevi in pozneje v Otis Steel Works, ki se razteza med 26. in 33. ulico. In tudi v žičarni H. P. je opravljal delo in bil salunar na 32. ulici in St. Clair Ave.

Jakob je doma iz Št. Jerneja ob Krki, od koder prihaja naš Cvelbar v Sharonu. Rojen je bil leta 1869. Ko mu je bilo 21 let, je moral k vojakom. Bil je pri vojakih dva meseca in dvanajst dni. Ko je bilo prečitano pismo njegovih staršev polkovniku, da rabita Jakoba doma, je "oberst" dejal Jakobu: Pojdi za nekaj dni takoj domov, in če potreba, te bomo odpustili domov za stalno pozneje. Ampak glej, da ne boš pobegnil v Ameriko.

Zagorc je odšel domov, se preoblekel v civilno obleko, poslal nazaj v Ljubljano uniformo, dobil še par drugih fantov in že so korakali proti Brežicam kakih deset ur. Tam so sedli na vlak in v Zagreb ter skozi Hrvatsko in Madžarsko na Dunaj, kjer so jih agentje zaprli v kamro, da jih niso oblasti našle. Poslani so bili v Antwerp, Belgija, in od tam v Cleveland, kjer je imel brata.

Jakob Zagorc je star 72 let in vdovec. Žena mu je umrla pred šestimi leti; z njo se je poročil v cerkvi sv. Vida leta 1898. Njegov sin je policaj v Euclidu. Sedaj mu ne gre več dobro, ker je bil bolehen; večkrat ga je nadlegoval revmatizem. Jakobu ni nič znanega o eksploziji.

Anton Jalovec je došel v Ameriko že leta 1891, in sicer v Cleveland. Rojen je bil v Malem Mraševu pri Kostanjevici ob Krki, občina Cerklje. On je bil tam med prvimi, ki je dobil potni list v Ameriko. Sedaj stanuje na 8902 Kempton Ave., ali prej je imel salun na Glass Ave. in 62. cesta, v bližini cerkve sv. Vida. On je bil star član društva 5 SNPJ in tudi več svojih boardarjev je pripeljal k št. 5 v tistih časih. Star je sedaj 73 let. Oženjen je z Marjeto, ki je pa Notranjka, doma iz Grahovega. Dana mi je bila čast, da sem poznal njegovega brata Louisa Jalovca, ki je imel salun na Carry in East 55th. In ko sem došel prvič v Cleveland leta 1905, sem stanoval pri Louisu. On je sedaj v Škocjanu na Dolenjskem. Anton Jalovec se ne spominja eksplozije v solini. Reče mi: Pa pojdi k Pepci Šlogar na 1149 East 63rd, morebiti ona kaj ve.

Josephine Slogar je hčer starega naseljenca Franka Šnajderja iz vasi Luč pri Grosuplju. Pri njem da je stanoval Frank Žganjar, ki je bil zaposlen v solini. In to na Lake Streetu blizu 40. ulice. Soprog Pepce je tesar, ali kakor izgleda je bolan. Pepca je došla v Ameriko leta 1899 in tako ni vedela nič o eksploziji. Njena starejša sestra bi mogoče kaj povedala, ali je umrla že pred 11 leti. Njeno ime je bilo Louise Rechar, soproga Recarja, po kojem se imenuje cesta v Euclidu, kjer stoji društveni dom. Tudi Rechar je mrtev. In Šnajder je umrl v Lorainu, kjer je stanoval oče Toneta Žganjarja.

John Hlad je došel v Ameriko iz Unca pri Rakeku že leta 1899 in je takoj pričel delati v solini na East 65th pri jezeru. Stanuje s svojo soprogo Johano na East 64th za prodajalno Ohio Furniture ob St. Clairju poleg Slovenskega narodnega doma. Enkrat da so ga poslali tudi začasno v Kenmore, Ohio, pri Barbertonu in zopet nazaj v Cleveland, kjer še sedaj opravlja svoje delo pri Union Salt Works. Pozna mnogo bossov, ki so deleli, ali pa še delajo. A kljub temu mu ni nič znanega o tisti eksploziji. John Hlad mi je svetoval, naj grem k Josephini Kotnik na 1057 East 61st Street. Mrs. Kotnik da je enkrat delala v Union Salt Worksu in lahko, da ona kaj ve o tej katastrofi.

Stopil sem in potrkal in vrata mi je odprla sama mrs. Kotnik. Josephine je bila rojena leta 1878, torej ima 62 let, ali še vedno izgleda čvrsta in zdrava in mlajša kakor jo kažejo njena leta. V Ameriko je došla že kot 12 letna deklica, in sicer leta 1890 s svojo mamo k očetu, ki je že bil tu. Kot petnajstletno dekle je že delala v solini. Kaj, ne vem, vendar pa mislim, da so dekleta šivale žaklje za sol. Tam je bila uposlena 5 let. Spominja se, ko je tovarna pogorela, ker je delala tam pred ognjem, ki je nastal v juliju leta 1893, in delala je, ko so postavili novo poslopje. Ali ne spominja se eksplozije. Ve, da je bil takrat superintendent mr. Clark. Ve tudi, da je takrat imel salun Snajder na St. Clair Ave. v bližini 39. ulice. Poznala je njegove hčere Louise in Josephine.

Mrs. Josephine Kotnik je Ljubljančanka in se pozna že po govorjenju, da je bila že v stari domovini meščanka. Ko sem šel po East 61st, sem srečal žensko in jo vprašal, če ve, kje stanuje mrs. Kotnik. Pokaže mi hišo. Potem vprašam to žensko, ako je Slovenka in odgovor, da. Ali stanuje tukaj? Ona: Ne, ampak na Lake courtu? Kje je pa Lake court? Oh, ali vi ne veste? To je, kar pravijo Kurja vas! Njeno ime je Kočevar.

Kadar bo čas dopuščal, bomo še kaj poročali, ker glavno še ni tukaj. To šele pride — kadar pride.

Za nas je dobro, da se zmislimo tudi naših pionirjev, ki jim tudi ni bilo z rožicami postlano, ko so dohajali v novo deželo. In tako bomo končali za danes. Pa se še kedaj kaj oglasimo, če nas ne zmanjka.

Frank Barbič, 53,
19511 Muskoka Ave.

Thomas A. Murray (levo), predsednik sveta New Yorških stavbnih unij (ADF), in A. D. Lewis, direktor organizacijskega odbora stavbnih delavcev (CIO).

Harvey W. Brown, predsednik Mednarodne zveze strojnikov.

Ali ste že naročili Prosveto ali Mladinski list svojemu prijatelju ali sorodniku v domovino? To je odlični dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojcem v domovino.

Lepota pogleda in čar oči

V dobi romantike so pesniki mnogo pisali lepoti ženskih oči in njih pogledu. Vendar danes naš namen, da bi vam o tem pisali. Skušali pa bomo ženskam, ki mislijo da so sa velike in lepo poděrtane oči lepe, povedati, ko napačno je njihovo mnenje. Kdo je že šal, da narodna pesem opeva dolge načrnje trepalnice, obrite obrvi in sinje obrobljene o Prav zanesljivo nihče. Tista lepota, ki jo ženski dala narava sama, je namreč tisočk več vredna, kakor vsi umetni pripomočki.

Lep pogled je pogosto pri ženski več vred kakor vsa druga lepota. Kaže nam namreč njene telesne in duševne zmožnosti. Poleg ga se s pogledom pogosto hitreje in bolj ja lahko sporazumemo kakor z besedami. Z en samim pogledom lahko zadržimo nekoga, ki hotel povedati nekaj, kar ne bi smel, ali pa l ko spodbudimo človeka, ki se počuti osam nega in manjvrednega v družbi. Včasih za di enega samega pogleda lahko za zmerom gubimo svoje prijatelje, včasih si z njim dobimo prijatelja za vse življenje. Pogled izraz našega srca in sploh vse naše notran sti. Vendar se, kakor vse druge stvari na s tu, tudi lepoto in izrazitost pogleda celo la priučimo.

Globina pogleda:

Nikar ne mislite, da samo senca dolgih palnic lahko napravi pogled izrazit in glob Globino pogleda nam dajejo naši notranji čutki, strah, ljubezen, veselje, žalost. Sve bi in globini zenic pa škodujejo: sovraštvo, ba in solze.

Vesele oči:

Vesele oči so dar mladosti. Tudi vaše oči do vesele, če boste ohranili mlado dušo, če torej ne boste utopili v strupu vsakdanjih bi. Rekli boste, da je v življenju nemogoče hraniti kljub vsakdanjim težkočam zadovol smehljaj v očeh. In vendar je mogoče. Nob inteligentna ženska ne bo dovolila, da bi ji st vsakdanjih skrbi popolnoma vzel veselje življenja.

Življenje je borba. Zato moramo skozi borbo hoditi hrabro in pogumno, z novim panjem v očeh in smehljajem na ustnicah.

Pametne oči:

Vsake oči, naj bodo že črne, sinje ali rj so lahko lepe in zanimive, če se v njih zr želja po učenju in razumevanju. Oči, v ka rih ne najdemo tega notranjega ognja, odb jo pa če so še tako lepe barve.

Čeprav je inteligenca dar narave, je v dar od nas odvisno kako ta dar izpopolnimo povečamo. Prav tako, kakor vaše telo zah va vsakodnevno telovadbo, tako tudi vaš terja duševnih vaj. Skušajte razumeti tudi t šne stvari, ki jih še ne znate, pa bi jih radi znali in razumeli. Tako se v gledališču nikar zadovoljite s tem, da občudujete samo oblek lepoto gledaliških igralcev, temveč skuš najti vodilno misel igre, uganiti, analizir značaj oseb in razvoj igre. Na kratko te skušajte razumeti vsebino igre in jo primerj z vsakdanjim življenjem.

Če berete, berite pazljivo in z razumom. čite lepoto besed in sloga, ki vam ga delo d

Barva oči in obleke:

Neki znameniti slikar nam je o odnosu do oblek dal sledeče podatke: Če imate zel ali sinje oči, potem se varujte zlatih zob. dar se hočete polepšati s kakšnim nakitom, zite, da se bo nakit ujemal z vašimi očmi in se bo podal k njim.

Sinjim očem se poda: Safir, tirkiz, akva rin in ametist; zelenim pa smaragd in tir Če imate rjave oči nosite rubine in topaze.

Ženska z rjavimi očmi bo lepša, če bo n obleke rumene barve, ženska s sinjimi očmi pa nosi sinje, zelene ali vijoličaste obleke. lene oči najbolj poudari svetlo zelena oblek

Če pomislimo zdaj še na moža, moramo znati, da se k sinjim očem najbolj poda mo k temnim pa rdeča ovratnica. Nikar ne slimo, da ni važno, kakšna je ovratnica; n be, prav nje barva igra pri eleganci moške bleke glavno vlogo.

Učenjak, ki je vodo "stisnil"

Dolgo so se kemiki in fiziki po vsem sv bavili s problemom, kako bi stisnili vodo. slej so bili učenjaki mnenja, da je to mo le teoretsko. Pred kratkim je pa učenjak Basset s poskusom dokazal, da je mogoče t dejansko vodo stisniti, in sicer pod ogromn pritiskom 25,000 atmosfer.

Voda je bila v posebnem valju, pritisk je pa stisnil tako, da se je 100 cm visoki vo steber skrčil na 65 cm. Brez ogromnega tiska učenjak pač ne bi bil dosegel takš uspeha. Ali sploh veste, kakšen pritisk je Tolikšen, da je tam, kjer je morje najgl torej okoli Filipinskih otokov, vodni pritis zmerom 25krat manjši.

S tem poskusom je učenjak dokazal, da pod tako visokim pritiskom spremene fizi lastnosti tvarin; tako tudi ni nemogoče, veljajo za kemijske procese pod tako visok pritiskom novi kemijski zakoni.

(Dalje iz prve kolone.)

Največji neumnost bi bil, če bi prijatelji mokracije nasenkrat pozabili na Stalinove čine zadnjih let in resno sprejeli njegovo s linijo, ako res pride. S tem bi ponižali sebe — pokazali bi, da ne vedo, kaj hočejo.

Novice iz starega kraja

Iz Slovenije

Lepo uspela socialistična konferenca v Trbovljah

Dne 1. aprila se je vršila v Delavskem domu številno obiskana konferenca socialističnih zaupnikov, na katero so poleg trboveljskih zaupnikov prišli tudi odposlanci iz Zagorja, Hrastnika, Zidanega mosta in Hude jame.

S. dr. Topaloviča so zaupniki ob prihodu navdušeno pozdravili.

Konferenci je predsedoval trboveljski župan s. Jakob Klenovšek. Referat o notranji in zunanji politiki je imel s. dr. Živko Topalović, čigar zanimiva izvajanja so vzbudila mnogo pozornosti in odobravanja.

O obnovi Socialistične stranke je poročal s. Klenovšek, ki je povedal, da so priprave za obnovitev strankinega delovanja v revirjih že zaključene.

Tudi krajevni odbor za Trbovlje je že vzpostavljen.

Po več kot desetletnem prisilnem političnem molku, ki je bil prekinjen le sem in tja ob priliki kakšnih volitev, ko so razni režimi dovolili navidez nekoliko političnega gibanja, bomo sedaj pričeli z delom na vsej črti. Desetletje prisilne politične okromelosti je doprineslo mnogo v neorientiranosti in zmešnjavi pojmov, ki se čuti tudi v revirjih.

Socialistična stranka ima v revirjih vse predpogoje za uspešno delovanje.

Tragedija dojenčka, ki je moral zmrzniti

Pred okrožnim sodiščem v Mariboru sta se morali zagovarjati 26letna delavka Frančiška Vauhnikova iz Pobrežja in 33letna železničarjeva žena Štefanija Majcenova iz Gosposvetske ceste.

Vauhnik Frančiška je imela mesec dni starega otroka. Na večer 13. januarja letos je odšla na Pobrežje za svojim možem. Ker je bil mraz, je pustila mesec dni starega otroka doma. Obenem pa je naročila železničarjevi ženi Štefaniji Majcenovi, naj zvečer preden bo šla spat pogleda k otroku ter mu da piti mleka. Majcenova je rekla, da bi otroka vzela v svoje stanovanje, česar ji pa Vauhnikova ni pustila, češ da je zdravnik rekel, da otrok ne sme na zrak, ker je zunaj premrzlo.

Ko pa se je Vauhnikova vrnila drugi dan šele popoldne, je našla otroka v zibelki mrtvega. Mali je bil trd ter je imel po vsem telesu rdečkaste lise. Obenem je bil ves pomazan in razgaljen. Preiskava je ugotovila, da ni nihče kuril v stanovanju in da je bil v sobi tak mraz, da še odrasel človek ne bi mogel v njej ostati. Zaradi tega je obtožnica obtožila obe ženski prestopka zoper življenje in telo.

Obupano dekle je seglo po arzeniku

V Orehovcih pri Gor. Radgoni je segla po "rumenem kamnu" ali arzeniku 23letna Martina Novakova, delavka v radenskem zdravilišču. Martina Novakova se je v Radencih spoznala z nekim fantom ter z njim tudi zanosila. Vendar pa so dekletovi starši dekletovi ljubezni nasprotovali. V skrajnem obupu je Novakova zaužila arzenik. Dekle tudi takrat ni hotelo povedati, da se je zastrupilo, ko je že bruhalo. Ko je prišel zdravnik, pa je bilo že prepozno. Dekle je moralo zaključiti mlado življenje po hudih mukah in trpljenju.

Tragedija starega invalida

V Stopnem pri Poljčanah si je ponoči prerezal z britvijo vrat 67letni vojni invalid Jožef Vinkler. Starček je na mestu izkrvavel. Prestrašena 60letna žena je slišala samo še njegove zadnje besede: "Jera, sedaj je po meni." Stekla je po sosede, ki so moža našli že mrtvega. Komisija je ugotovila, da si je starček z nožem hotel trikrat zabosti v srce, pa je bil nož premalo oster. Vinkler je bil ranjen v svetovni vojni in je še sedaj bolehal. To je bil tudi vzrok tako tragičnega konca. Njegov brat, ki je bil tudi invalid, se je pred leti obesil.

Koliko jih je našlo grob v Kolpi pri Ozlju?

Razbite vagone in lokomotivo, ki so jih dvignili iz vode, so naložili na vagone ter jih prepeljali deloma v Maribor in Ljubljano. Obenem je reševalna komisija znova poklicala iz Sušaka oba potapljača, da bi preiskala teren v vodi in dvignila morebitne žrtve, v kolikor jih ni odnesla voda. Potapljača sta prišla včeraj opoldne na kraj nesreče in sta popoldne začela z delom.

Doslej so potegnili izpod razbitin in iz vode 9 žrtev, ki so jih tudi vse identificirali, ne ve pa se, kaj je s sledečimi 16 osebami, ki so se peljale z vlakom proti Metliki in ki se še do danes niso nikjer javile. So to: Rafael Raleja, sluga iz Karlovca, Miha Sentič, trgovski pomočnik iz Rosalnice v metliški okolici, Ante Rupena iz Mirne peči v novomeškem okraju, Ivan Penič iz Karlovca, Bara Brunski, služkinja iz Zakanja, Marijan Gorišek, dijak pomorske šole v Bakru in doma iz Tržiča, Joža Selnik iz Črnomlja; delavci iz Jezeran, ki leže v bolnišnici v Karlovcih, trdijo, da pogrešajo dva izmed svojih tovarišev; prav tako nihče ne ve, kaj je z usodo sedmih žensk iz Zakanja.

Vzroki žaloigre v Temeniški dolini

Novo mesto, 2. aprila.

Poročano je bilo, da so v prijazni vasici Št. Juriju pri Velikem Gabru v Temeniški dolini razkrili strahoten zločin, kakršnega že dolgo ne beleži kriminalna kronika dolenjskih krajev in ki meče obžalovanja vredno luč na družinsko življenje po naših vaseh. Podrobnosti te velike žaloigre so naslednje:

Pred časom se je vrnil v domovino 60-letni Amerikanec Anton Zorc in se v Št. Juriju naselil na posestvu svojega 50letnega svaka Jožeta Zajca, po domače Pusta, lastnika treh gruntov in hiš. Zorc je dolga leta delal v Ameriki, svoje prihranke pa je sproti pošiljal Zajcu, ki je bil poročen z njegovo sestro Marijo in imel z njo štiri otroke. Dokler je Marija živela, se je Zorc počutil kakor doma. Nikoli ni bilo besede o denarju, ki ga je iz Amerike pošiljal in ki ga je bilo po ljudski govorici po vsej priliki nad 100,000 din. A ko je Marija umrla in je Zajc pripeljal na dom mlado, brhko nevesto tam od Mirne peči, so se začele vezi med Zorcem in Zajcem krhati. Kakor vedo ljudje pripovedovati, je Zajc začel svojega svaka mrziti, ker mu je bil nekam v napoto, prav tako pa tudi njegova lepa mlada žena. Toda Zorc je bil miren, potrpežljiv mož ter se za Zajčevo mržnjo in za zbadljivke mlade gospodinje ni zmenil, ker se je čutil povsem varnega. Če bi med Zajcem in njim prišlo do razdora bi mu svak moral odšteti lepe denarce, ki jih je Zajc v teku let po večini obrnil v svoj prid.

Ko se je razmerje med svakom in njim ohladilo, je Zorc začel povpraševati za svojim denarjem. Zajca je njegova terjatev presenetila in razočara. Izprva je skušal Amerikanca pregovoriti in pomiriti, a ko je uvidel, da je prizadevanje zaman, je v srcu skoval strašen sklep, da se svaka iznebi. V tem času mu je prišlo na uho, da ima Amerikanec še v nekem denarnem zavodu naloženih okrog 50,000 din, in se je živo zanimal za ta denar. Ljudje trde, da je prišel tudi do vložne knjižice in dvignil še teh 50,000 din, vendar te govorice še ne moremo potrditi.

Prejšnji teden so ljudje v Št. Juriju opazili, da Amerikanca nič več ni na spregled. Poizvedovali so za njim na vse strani a zaman. Pri tem so sosedje opazili, da se je Zajc nekam čudno spremenil, da ves zbegan in zamišljen hodi okrog. Ni bilo dvoma, da mora ta sprememba biti v zvezi z nestankom starega Amerikanca in da mora Zajc nekaj vedeti o stvari. Za sum sosedov je zvedel tudi Zajc sam. Nedavno dopoldne je odšel z doma, ne da bi bil povedal, kam. Slučaj je nanesel, da je kmalu nato lesni trgovec in bivši župan Alojz Sajc iz Velike Loke prišel v gozd nad Kukenbergom pri Št. Lovrencu, kjer je bil kupil nekaj smrek za sečnjo pa je hotel pogledati les. Komaj je storil nekaj korakov v gozd, je na gabrovi veji uzrl viseti truplo. Ko je stopil bliže, je v obešencu — truplo je bilo še toplo — prepoznal Jožeta Zajca.

O tragediji je takoj obvestil občino, ki je odredila prevoz trupla v mrtvašnico na pokopališču v Št. Lovrencu. Pri mrtvem so našli pismo, v katerem se v obupanih besedah izpoveduje zločina nad svakom, a glavno krivdo vali na nekega Kovača iz Št. Jurija, ki po njegovem namigovanju najboljše ve, kje je Zorčevo truplo in kje so stvari, ki so mu jih pobrali. Kakor je preiskava doslej ugotovila, je Zajc Amerikanca s svojimi pomagači spečega v postelji zadavil. Truplo so skrili v slamo, a ko je začelo smrdeti, so ga čez kakšnih 14 dni izvlekli in ga prepeljali v neko jamo za peso na polju blizu posestva. Ko so orožniki aretirali in zaslišali nekatere osumljence, so izvedeli, da je žalostni tovor vozil v pesnico neki Jože iz vasi. V Št. Lovrenc je prišla sodna komisija in zdravnik dr. Dereani je opravil sodno obdukcijo, nakar so obešenega pokopali.

A vse iskanje za Amerikančevem truplom je doslej ostalo zaman. Okoličani vedo pripovedovati, da je nekdo pred dnevi pozno ponoči srečal tri moške, ki so z vso naglico nekaj v slamo zavitega vozili v smeri od Zajčeve domačije. Poklicana oblastva so z vnemo na delu, in kakor smemo upati, bodo v kratkem znane vse podrobnosti tega žalostnega zločina, pri katerem je, kakor tako pogosto, imel prvo besedo denar, a mu po Malijevem umoru vendar ni bilo primere na Dolenjskem. Ljudstvo z ogorčenjem zasleduje dogodke in po svoje komentira dejstvo, da je bil morilec z vsemi častmi pokopan na župnem pokopališču, medtem ko žrtev, ki jo je oropal in umoril, še zmerom iščejo.

Ali ste naročeni na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Socialno zavarovanje za delavce

Socialno-varnostni zakon (Social Security Act) je postava, ki jo je kongres sprejel. Ustanavlja dve vrsti socialnega zavarovanja — zavarovanja proti brezposelnosti in starostno oziroma posmrtninsko zavarovanje za delavce in njihove družine. Nadalje oskrbuje za javno pomoč potrebnim starcem, potrebnim slepcem in odvisnim otrokom.

Socialno-varnostni zakon je bil sprejet l. 1935 in spremenjen l. 1939. Sledeči je eden izmed vrste člankov, ki razložijo našim čitateljem njihove pravice, koristi in dolžnosti pod starostnimi in posmrtninskimi določbami tega zakona.

Članek 3. Starostna zavarovalna plačila

Ako ste pod socialno-zaščitnim zakonom upravičeni do starostnih zavarovalnih plačil, boste dobivali mesečna plačila do smrti, ko postanete 65 let stari ali kasneje čim prenehate delati. Znesek, ki ga boste dobivali vsak mesec, bo enak odstotku vaše povprečne plače za vsak mesec, h kateremu odstotku se doda neki kredit za vsako leto zavarovanja, to je, za vsako koledarsko leto, v katerem ste bili plačani vsaj toliko, da ste dobili $200 ali več za delo, za katero zakon določa zavarovanje. Da izračunate, koliko pokojnine boste dobivali vsak mesec, je potrebno dvoje: (1) Najdite, koliko znaša vaša povprečna mesečna plača; (2) vzemite odstotek te povprečne plače in dodajte k istemu kredite za leta zavarovanja.

Da najdete svojo povprečno mesečno plačo, seštejte vse plače, ki ste jih dobili za delo, ki je po zakonu zavarovano, in to od časa, ko je isti stopil v veljavo dne 1. januarja 1937 pa do začetka onega četrtletja, ko stopite v pokoj, bodisi v starosti 65 let ali kasneje. To skupno vsoto je treba deliti s številom mesecev v isti dobi.

Imamo pa dve izjemi k temu splošnemu pravilu. Ena se nanaša na delavce, ki so sedaj stari, druga pa na mlade ljudi, in to na sledeči način:

Ako ste bili 65 let stari pred l. 1937, ko je zakon stopil v veljavo, seštejte plače, ki ste jih dobili od 1. januarja 1939. Ako ste postali 65 let star enkrat v l. 1938, seštejte plače, ki ste jih dobili od 1. januarja 1937 pa do svojega rojstnega dne, preskočite potem čas od svojega rojstnega dne do 1. januarja 1939 in od tedaj naprej zopet seštejte plače do začetka četrtletja, ko prenehate delati. (Temu je tako, ker začetni zakon ni upoštevat plače po starosti 65 let in ker sprememba v tej določbi sega nazaj le do 1. januarja 1939.)

Ako ste mlad delavec, ki je dosegel svoj 22. rojstni dan potem, ko je zakon stopil v veljavo prvega maja 1937, seštejte svoje plače brez ozira na starost. Ko pa izračunate število mesecev v svrho delitve, izpustite vsako četrtletje, predno ste postali 22 let stari, v katerem je vaša plača bila manj kot $50; to je, na primer, ako ste začeli delati v starosti 18 let v začasni službi za $3 na teden, oziroma ako ste sploh zaslužili manj kot $50 v kakem četrtletju, tedaj naj se ne prištevajo meseci v takih četrtletjih.

Da najdete, koliko bodo znašala vaša mesečna plačila, vzemite 40 odstotkov od prvih $50 svoje povprečne plače, potem pa vzemite 10 odstotkov od naslednjih $200 (kar je čez $250 na mesec, ne prihaja v poštev), seštejte ti dve številki. Vzemite potem 1 odstotek od te skupne vsote za vsako leto, v katerem ste dobili $200 ali več za delo, ki je po zakonu zavarovano, in dodajte tudi to. Skupna vsota vsega tega je vaše mesečno zavalno plačilo.

Na primer, recimo, da ste za dobo 10 let dobivali povprečno $50 na mesec. Vzemite 40 odstotkov od $50 in dobite $20. Dodajte po 1 odstotek od tega zneska za vsako leto izmed teh 10 in dobite $22, kar je ono, kar boste dobivali na mesec.

Ako ste namesto $50 povprečno dobivali $100 na mesec, se vaše mesečno plačilo izračuna takole:

40 odst. od prvih $50.....	$20.00
10 odst. od ostalih $50.....	5.00
10 odstotkov od $25 za deset let zavarovanja.....	$27.50

Poleg tega imamo plačila za vašo družino, ki so dvisna od zneska, ki ga sami dobivate.

Vaše mesečno starostno zavarovalno plačilo ne more biti nikdar manj kot $10 na mesec. Z drugimi besedami, ako bi po računu manj prišlo, se znesek dvigne na $10.

OPAZKA.—Starostni in posmrtninski zavarovalni sistem se razteza le na delavce, ki zaslužijo mezde ali plače, in na njihove družine, ki imajo potrebne kvalifikacije pod tem sistemom. Naj se ta ne meša z javno pripomočjo, federalno-državnim sistemom, ki daje pomoč osebam, ki so v potrebi — starcem, slepcem in odvisnim otrokom. Za informacije o zavarovalnem sistemu vprašajte pri najbližji podružnici Social Security Boarda. Za informacije o javni pripomoči pa vprašajte pri najbližjem uradu za socialno oskrbo (public welfare).

Slika kaže "brata Johna", katerega je policija aretirala, ko je začel deliti denar med brezposelne reveže v Los Angelesu.

Švica podpisala pakt z zavezniki

Dolga pogajanja zaključena

Bern, Švica, 29. apr. — Po večmesečnih pogajanjih z Veliko Britanijo in Francijo je Švica podpisala trgovinsko pogodbo z obema državama. Švica bo dobivala potrebščine iz Anglije in Francije za svojo lastno porabo in pod pogojem, da ne bodo poslane v Nemčijo.

Pogodba s Francijo je bila podpisana v Parizu, pogodba z Veliko Britanijo pa v Bernu. Pogajanja so se zavlekla na eni strani vsled tega, ker je Švica vztrajala, da mora obdržati svojo ekonomsko neodvisnost in nevtralnost kljub zavezniški blokadi Nemčije, na drugi strani pa zaradi zavezniških naporov v iskanju garancij, da Švica ne bo izvažala angleškega in francoskega blaga v Nemčijo.

Švica ima trgovinsko pogodbo z Nemčijo že več let, ki pa zahteva obnovo na vsakih šest mesecev. Pred tremi meseci je bila pogodba med državama podaljšana.

Belgija ojačila obmejne straže

Protest proti invaziji ozračja

Bruselj, Belgija, 29. apr. — Belgija je ojačila straže ob svoji meji in postavila protiletalske topniške baterije v vseh strategičnih krajih. Odločila se je, da ohrani svojo nevtralnost za vsako ceno. Avtoritete naglašajo, da so invazije belgijskega ozračja po tujih letalih na dnevnem redu. Ako bi na to še nadalje mirno gledala, je možnost, da bi katera od zavojevanih držav izrabila to kot pretvezo, da Belgija ni nevtralna v tej vojni.

Poveljniki protiletalskih topniških baterij so dobili povelje, naj takoj streljajo na vsako tuje letalo, ki se pojavi nad belgijskem ozemljem. Belgija hoče prepričati zavojevane države, da se morajo boriti drugje, ne v njenem ozračju.

Belgija utrjuje svoje meje, odkar je izbruhnila vojna. Albertov kanal je bil izboljšan. Postavljene so bile zatvornice, ki se bodo odprle, da bo voda lahko poplavila nižine ob nemški meji, če bo želeli pretila invazija s te strani. Vojaški veščaki pravijo, da je Belgija storila veliko napako l. 1914, ker se ni zavarovala proti nemški invaziji na ta način. Zdaj je gotovo, da napaka ne bo povoljena.

Scalise odstavljen kot predsednik unije

Chicago, 29. apr. — George Scalise, predsednik unije Building Service Employes, je bil odstavljen. Tako je naznanil William McFetridge, podpredsednik unije. Scalise, ki je bil razgaljen kot diktator in bivši jetnik, je bil zadnji teden obtožen v New Yorku izsiljevanja in zarote. Nekaj ur po naznanilu, da je bil suspendiran kot predsednik unije, je Scalise resigniral. McFetridge je dejal, da bo kandidiral za predsednika unije na konvenciji, ki se bo vršila v Atlantic Cityju, N. J., v prihodnjem mesecu. Čikaška policija je pričela loviti bivše člane Caponejevega sindikata, s katerimi je imel Scalise zveze. Glavar tega sindikata je zdaj Frank Nitti, ki se s svojimi pajdaši nekje skriva.

Sloviti češki letalec umrl

Pariz, 29. apr. — František Novak, sloviti češki letalec, ki je organiziral polet čeških letal na Poljsko, ko so Nemci udrli na Češkoslovaško v marcu preteklega leta, je včeraj umrl v tukajšnji ameriški bolnišnici po dolgi bolezni. Po begu na Poljsko je Novak odpotoval v Francijo, kjer je bil instruktor čeških letalcev, ki so se pridružili francoski armadi.

Slovakija pozvala rezerviste k orožju

Bukarešta, Rumunija, 29. apr. — Šest rezervnih letnikov je bilo pozvanih pod zastavo v Slovakiji po naznanilu, ki je bilo razglašeno na tukajšnji radiopostaji. V zadnjih dneh je prišlo veliko število nemških vojakov v Slovakijo. Nemške avtoritete so prevzele že prej kontrolo nad železnicami in cestami v Slovakiji.

3,000 cenzorjev na delu

Napisal Stanley Jackson

Pred začetkom svetovne vojne je štel angleški cenzurni oddelek samo 180 oseb; že v začetku leta 1918. je imel okrog 5000 strokovnjakov, ki so noč in dan pregledovali pisma in ostalo pošto.

To pot je Angleška začela vojno z več ko 3000 ljudmi, ki pregledujejo pošto, poznajo tajne šifre in skrivnosti; govore skupaj 130 jezikov in narečij.

Osebje pripada vsem mogočim poklicem. Pošto in pakete pregledujejo učitelji, vseučiliški profesorji iz Oxforda, duhovniki, bankirji in odvetniki. To delo opravljajo za plačo, ki znaša povprečno 350 funtov (okrog 84,000 dinarjev) na leto. V Liverpoolu in drugih večjih mestih pregledajo vsak dan za več ko 5 ton pisem. Po zaslugi uspehov na cenzuri so od septembra 1939. britanske ladje zadržale na morju in zaplenile za 10,000,000 funtov blaga (skoraj za 2 in pol milijarde din!).

Vsak izvedenec ima poleg sebe različne vrste tajnih abeced in pogosto prebije po cele ure nad posameznimi poročili. Dešifriranje je lažji del tega opravila; težje je pa izslediti šifro samo.

Za skrivanje poročil je veliko načinov. Včasih pišejo tajni poročevalci svoja poročila pod znamke ali pa v kakšen trgovski cenik.

Pogosto morajo pismo ne samo odpreti in fotografirati, temveč tudi zapreti, tako da prejemnik niti ne sluti, da je njegovo pismo kdo odpiral. Najpogosteje odpro ovoj, vzamejo iz njena pismo, ga pregledajo, potlej pa s posebnim lepilom zalepijo odprte robove.

Ko pismo zalepijo in posuše, ostanejo tako neznatni sledovi, da jih razločiš samo z drobnogledom. Ovoje pa odpirajo tudi tako, da napravijo odprtino pod znamko, pismo izvlečejo s posebno žico, po pregledu ga pa vrnejo na prejšnje mesto. Nekoliko kleja na odprtino in znamka se spet zalepi.

Fotografski aparat je prav tako izredne važnosti pri tem delu.

Boječ se, da ne bi običajno šifrirano poročilo razbrali, pošiljajo nekateri tajni poročevalci poročila tako, da v popolnoma običajnem pismu napravijo z iglo posebne znake nad posameznimi besedami. En takšen znak in že je dovolj, da naslovljenec razume pomen poročila.

Uporaba nevidnega črnila je tako stara kakor zgodovina vohunstva. Kljub temu iščejo še zmerom novih receptov za nova tajna črnila. Doslej so odkrili že neznansko veliko poročil, pisanih med vrsticami v pismih, ki se zde na prvi pogled popolnoma nedolžna. Danes je mogoče takšno poročilo razbrati in ga iznova napraviti nevidno. Tako najdejo pozneje tudi poročila, ki jih agenti pošiljajo drug drugemu.

Od časa do časa dobe v roke zavoj s tako imenovanim filmom. Šele z drobnogledom lahko na njih opazi neznatne zarezice, ki se zde na pogled čisto slučajne.

Pregledovanje trgovskega blaga je pa zvezano z dosti večjimi težavami. To je delo, ki terja veliko potrpljenja in ostro oko. Vrvca, ovojni papir, lepenka, vse to utegne skrivati poročila in načrte, ki jim je treba priti na sled. Tajna poročila so našli že pod petami čevljev ali pa v vzorcih nogavic. V pretekli vojni so našli neko poročilo, spretno zavito v šop papirja. Drugo so izsledili med plastmi kosa lepenke. Nekatera poročila so pa našli za vezavami knjig, v srajcah in celo v teniških žogah.

5 kil mesa

Neki mlad vojak se je po treh mesecih fronte vrnil v Pariz. Nekega dne je stopil k mesarju in zahteval 5 kil mesa v enem samem kosu. Mesar mu odreže kos govedine, ga stehta in reče:

"To je natánko 5 kil!"

Vojak se mu nasmeje in odvrne:

"Hvala, mesa ne bom vzel. Prišel sem namreč s fronte in ker sem bil shujšal za 5 kil, sem hotel samo videti, kolikšen je kos mesa, ki tehta 5 kil . . ."

Slika kaže holandske delavce, ko postavljajo ograjo iz bodeče žice ob meji med Holandsko in Nemčijo.

KNUT HAMSUN

GLAD

Poslovenil FRAN ALBRECHT

Ali nima sestre?"

Da, starejšo sestro — odkod pa vem to? — Ta je odpotovala v Hamburg.

Pred kratkim?

Pred petimi tedni. Odkod vem, da ima sestro?

Saj ne vem tega, kar tako sem vprašal.

Molčala sva. Mož s parom čevljem pod pazduho gre mimo naju, drugače pa je cesta prazna, kolikor moreva pregledati. Iz Tivolija sije vrsta pestrih svetiljk. Snežilo ni več, nebo je bilo jasno.

"O Bog, kaj vam ni mraz, brez svrščika?" je rekla mladenka hipoma ini se ozrla vame.

Ali naj ji povem, zakaj nimam zimskega plašča? Ji takoj razodenem svoj položaj in jo takoj spočetka poženem od sebe? Saj je bilo tako krasno, hoditi tam ob njeni strani in jo še za trenutek pustiti v nevednosti, zatorej sem se zasmejal in dejal:

"Ne, čisto nič." In samo da prideva na drugi predmet, sem vprašal: "Ali ste videli menežarijo v Tivoliju?"

"Ne," je ovrnila. "Je videti tam kaj posebnega?"

Kaj, ko bi se zdajle domislila, da hoče tja? Zdaj, ko je bilo tako svetlo in toliko ljudi! To bi jo spravilo preveč v zadrego; moja slaba obleka, moj upali obraz, ki ga vrh vsega že dva dni nisem umil, bi jo pognal skozi vrata; nemara bi celo odkrila, da še telovnika nimam . . .

"Ah ne," je rekla zato, "kaj posebnega tam gotovo ni." In nato mi je prišla na misel cela kopica srečnih domislekov, ki sem se jih takoj poslužil, par preprostih besed, preostankov moje izsušene lobanje: Kaj naj bi človek tudi pričakoval od takšne majhne menežarije? Razen tega me živali v kleti prav nič ne zanimajo. Te živali vedo, da stoji pred njim človek in jih opazuje; sto radovednih pogledov čutijo na sebi in to vpliva nanje. Ne, jaz za svojo osebo sem za živali, ki ne vedo, da žija vanja človek, za tista plaha bitja, ki begajo po svoji duplini ali pa leže na tleh z mežikajočimi, zelenimi očmi in ližejo svoje šape ter premišljujejo. Ali ne?

Da, v tem imam vsekakor prav.

Le žival v svoji čudoviti strahovitosti, svoji posebni divjosti razodeva nekaj posebnega. Brezglasne, plazeče se stopinje v nočni temi, trhla gozdna grozota, krik ptice, ki leti mimo, veter, vonj krvi, bučanje nad nami, skratka, carstvo roparske živali v roparski živali . . . poezija nezavednega . . .

A zbal sem se, da bi jo to utrujalo in zavest moje velike revščine me je zgrabila znova in me pritiskala k tlom. Ko bi bili vsaj prilično spodobno oblečen, bi jo lahko razvedril s to potjo v Tivoli! Nisem mogel umeti te osebe, ki je našla svoje posebno veselje v tem, da se je od napol gołega berača dala spremljati po vsi Karli Ivana cesti. Kaj za božjo voljo si je neki mislila? In počemu sem hodil jaz in se mrgolil in se smehljal za prazen nič? Sem imel kak pameten razlog za to, da sem se dal od te nežne židane ptičke voditi vso to dolgo pot? Ali me ni nemara to stalo naporov? Nisem čutil smrtnega mraza v srcu, če je zavel le najrahlejši dih? In ni mar rvala že blaznost po mojih možganih, samo ker mi je nekaj mesecev nedostajalo hrane? In ona me je celo ovirala pri tem, da bi šel domov in si vlil kanec mleka na jezik, žličko mleka, ki bi ga nemara obdržal v sebi. Počemu mi ni obrnila hrbta in me pognala k vragu . . .

Obupaval sem; brezupnost me je pritirala do skrajnosti in dejal sem:

"Prav za prav bi ne smeli hoditi z mano, gospodična; saj vas že samo s svojo obleko prostituiram vpričo celega sveta. Res, to je istina, v resnici sem teh misli."

Osupnila je. Ozrla se je hlastno vame in molčala. Nazadnje je rekla:

"Bože mili!" Drugega ni rekla ničesar.

"Kaj mislite s tem?" sem vprašal.

"Uf, ne, osramotili ste me . . . Zdaj nimava več daleč." In s temi besedami je malce pospešila svoj korak.

Zavila sva v Vseučiliško ulico in že sva zagledala svetiljke na St. Olafovem trgu. Zdaj je stopala spet počasneje.

"Ničem biti indiskreten," sem rekel, "ampak ali mi nočete povedati svojega imena, preden se ločiva? Ali ne bi hoteli za trenutek odstraniti pajčolana, da vas lahko vidim? Tako bi vam bil hvaležen."

Pavza. Čakal sem.

"Saj ste me že enkrat videli," je rekla.

"Ylajali!" sem ponovil jaz.

"Kaj? Nekoč ste me zasledovali pol dneva, čisto do doma. Ali ste bili tedaj pijani?" Spet sem čul, da se je nasmehnila.

"Da," sem rekel, "žalibog sem bil tedaj pijan."

"To je bilo grdo od vas!"

In ves poražen sem priznal, da je bilo to grdo od mene.

Prišla sva do vodometa in sva gledala kvišku k številnim razsvetljenim oknom v hiši štev. 2.

"Dalje zdaj ne smete z mano," je rekla. "Hvala lepa za nocoj!"

Sklonil sem glavo in se ji nisem upal reči ničesar. Nato sem snel klobuk z glave in stal pred njo razoglav. Ali mi ne bi hotela dati roke?

"Zakaj me ne prosite, da bi šla košček poti nazaj z vami?" je vprašala tiho in pogledala doli h koncem svojih čevljev.

"Boga mi," sem ji odvrnil ves iz sebe, "boga mi, če bi to storili!"

"Da, ampak samo čisto malo."

Okrenila sva se.

Bil sem ves zmeden in nisem vedel, kako naj hodim ali stojim; to bitje je preokrenilo vso mojo miselno pot. Razvnet sem bil in čudežno vesel; bilo mi je, kot da ginem od same sreče in blaženstva. Sama je rekla, da hoče z mano nazaj; tega si nisem izmislil jaz, sama si je zaželela. Pogledal sem vanjo in postajal sem čimdalje bolj pogumen; ona me je podžigala in me s sleherno besedo privlačila še bolj k sebi. Za trenutek sem pozabil svoje uboštvo, svojo neznatnost, vse svoje bedno življenje; čutil sem, kako toplo mi je zaplala kri po žilah, — kakor v starih časih, preden sem se zrušil — in tako sem sklenil z majčkeno zvijačo potipati jo za žilo.

"Sicer pa takrat nisem zasledoval vas, marveč vašo sestro," sem rekel.

"Mojo sestro?" je vprašala začudeno v najvišji meri. Obstala je, pogledala me in resnično pričakovala odgovora. Vprašala je povsem resno.

"Da," sem odvrnil. "Hm! To se pravi, mlajšo obeh gospodičen, ki sta šli pred mano."

"Mlajšo? Da? Ha, ha, ha!" Hipoma se je zasmejala glasno in prisrčno kot dete. "Ne, kako ste vi pretkani! To ste samo rekli, da bi odstranila pajčolan. Ali ne? Da, saj sem vas izpregledala. Ampak v tem ste se pošteno zmotili . . . za kazen."

Smejala sva se in šalila, govorila neprestano ves ta čas; nisem vedel, kaj govorim, bil sem tako vesel. Pravila je, da me je pred davnim časom že nekoč videla, v gledališču. Baje sem bil tam s tremi tovariši in sem se vedel čisto brezumno. Žalibog sem tedaj bil pač najbrž tudi pijan!

(Dalje prihodnjič)

Mož, ki je zaspal svoj samomor

Napisal *A. Engel*

Proti večeru je prišel Frank Stone domov, če moremo njegovo majhno slabo opremljeno sobico imenovati dom. Bil je bled, izčrpan, popolnoma obupan, ubogi sanjač, ki je svoje življenje sanjal; idealizem je bila namreč njegova najljubša zaposlitev. Danes popoldne je imel klavirsko uro, poslednjo uro. Oče njegovega učenca mu je pri slovesu stisnil dolarski bankovec v roko rekoč, da nadaljnjega pouka svojemu sinu ne more več privoščiti. Potlej je Frank hodil, taval po velemestnih ulicah, najprej brez načrta in cilja, potlej pa z določenim namenom. Njegov stric, bližnji in vendar tako daljni sorodnik, je imel v eni predmestnih ulic delikatesno trgovino. Bil je precej obilen in premožen mož, edini, ki bi mu mogel pomagati. Ki mu pa ni hotel pomagati. Kot živa slika skopuštva je stal za pultom in meditem ko je s priučenimi gibi jemal sardine iz pločevinaste škatle, je mrmral nekaj o ošabnosti umetnikov, ki ga solidne trgovce gledajo zviška in neprestano ponavljal, da bi vzel nečaka v svojo trgovino za prodajalca.

Skladatelj v delikatesni trgovini! Frank se je zaničljivo, trpko nasmehnil. Že davno je sedel v avtobusu, ki ga je peljal v mesto; zapustil ga je šele, ko je sprevodnik povedal, da so pri operi. In potlej je stal pred nekim zelo mladim gospodom, z zelo negovanimi brki in še bolj uslužnim obrazom.

"Rad bi izvedel za usodo moje opere," mu je Frank dejal. "Opera 'Skrivnostna žena'. Že enajst mesecev leži tukaj . . . na svoja pisma nisem dobil odgovor . . ." Mladi dramaturg se je diplomatsko nasmehnil.

"Skrivnostna žena?" Seveda . . . Spominjal se je . . . vendar gospod ravnatelj še ni utegnil dela pregledati . . . Žal je bil tako zaposlen z vsemi mogočnimi nevšečnostmi . . . vendar bo zanesljivo . . . vsekako — dosti upanja kajpak ni . . . prav za prav nič . . . neznani skladatelj . . . dandanes . . . tradicija — okoliščine . . .

Pol ure nato je stal Frank spet v svoji majhni sobici — pred Kitty, ki je zanjo bil ta obupen boj z življenjem.

"Prišla sem, da bi se poslovila od tebe," je dejalo mlado dekle. "Mora tako biti, Frank. Jutri se bom zaročila . . . z nekim Stevenom. Moj oče tako želi!" Frank jo pogleda, z neizrekljivo strmim pogledom.

"Tega ne smeš storiti, Kitty", meni naposled. "Dobro", odvrne mlado dekle, "potlej zbeživa . . . toda še danes . . . takoj, če hočeš. Saj veš, da samo tebe ljubim!"

Bežati? Frank zakoplje glavo v svoje roke. Ko da bi bilo to tako preprosto! Kam? In s čim? Tudi romantika je zvezana s stroški . . . Ko dvigne pogled, je spet sam. Njegov pogled pa zdrkne k fotografiji, ki stoji na pisalni mizi. To je slika njegovega brata-dvojčka Ralpha, mladega črnolasega moža z roženimi naočniki — za čudo podoben njemu. Ralph je pred nekaj leti mahnil v južno Ameriko in odtlej ni nikoli ničesar slišal o njem. Frank je sliko odložil. Zakaj ni šel takrat z njim? No, zdaj je vseeno, ko je prepozno. Zadnja klavirska ura, stričeva odpoved, sporočilo o operi in Kittyjin odhod — preveč celo za tako siv dan. In tudi bodočnost ni obetala nobenega čudeža več. To je pomenilo, da je najbolje napraviti konec . . .

Mladi skladatelj se poslavlja od sveta. Poslednja disonanca. Piše pisma, tri pisma trem osebam. Prvo svojemu stricu: "Nič več te ne bom nadlegoval; ko prejmeš te vrstice, bom že davno v Hudsonovih valovih . . ." Drugo pismo opernemu ravnatelju: " . . . Mojo opero lahko vržete v koš . . . Ni vam je treba pregledovati. Ko dobite te vrstice v svoje roke, skladatelja že davno ne bo več med živimi." Tretje pismo je namenjeno Kitty: "Bodi srečna! Če ne morem živeti s teboj, potlej sploh ne maram več živeti."

Frank hiti na cesto, že stoji pred poštnim nabiralnikom . . . Pisma zdrknejo vanj s čudnim, topim zvokom: Frank je kar olajšan. Odločitev je padla. Napoti se proti pristanišču. Med hojo začuti Frank v žepu rahlo šumenje; to je dolarski bankovec, njegov zadnji bankovec, honorar za poslednjo klavirsko uro. Nehote se nasmehne. Ali naj denar vzame seboj? Pred njim se zasveti majhna luč nad vratmi neke pristaniške beznice. Ne, ta denar bo rajši zapil.

En kozarec, drugi, tretji . . . deseti . . . o, za dolar dobiš že čisto spoštljivo količino alkohola. S težavo se osamljeni pivniški gost dvigne, plača in odide, ne, se maje proti vratom. Neizrekljivo utrujen je, njegove noge ga nočejo več nositi, le s težavo se premika dalje. Frank se tiplje skozi temno noč, se spotakne ob ladijsko vrv, zdrkne na kolena, spotakne se v drugič, pade . . . Niti toliko moči nima, da bi se dvignil; njegov razum, ki ga je omamil močni whisky, mu je odpovedal pokorščino. Frank zaspi.

II

Toda življenje teče dalje. Velemesto se prebudi. Poštar izprazni nabiralnik. Nekaj tucatov pisem je v njem. In med njimi so tudi tri poslovilna pisma samomorilca Franka Stona.

Prvega drži v rokah njegov stric in pred njegovimi očmi zaplešejo steklenice vina, škatle sardin in salame. Njegov nečak je mrtev . . . Samomor . . . tega ni hotel. Drugo pismo so prinesli z zajtrkom Kitty v njeno sinjo dekliško sobico.

"Jaz sem "kriva", šepetajo majhne rdeče, trepetajoče ustnice, medtem ko vlažne, rjave oči strme v neznano daljavo. "Jaz sem ga pognala v smrt." Tretje pismo pa bere ravnatelj opere, Mr. Henry Wilkins, pri jutrnjem pregledovanju dopisov.

"Vrzite mojo opero v koš . . . že ravno sem . . ." Vročično seže ravnatelj v kopico rokopisov, izvleče zaprašen, že nekoliko orumenel, debel zvezek. "Kako dolgo že tole leži tukaj?" Mladi dramaturg z negovanimi brčicami in še bolj uslužnim obrazom se nagne k njemu: "Leto dni, gospod ravnatelj!" Pritisk na gumb in nekaj minut pozneje sedi korepetitor za klavirjem v ravnateljevi sobi, z zarumenelim zvezkom na notnem podstavku in igra . . . igra četrt ure, pol ure, celo uro. Poslušajo ga ravnatelj, dramaturg, tajnik, prvi tenor, prvi bariton in še mnogo drugih. Naposled se ravnatelj zbudi iz svoje zamaknjenosti:

"Mojstrovina . . . sprejeto!"

Odpoklinevniki priobčijo senzacijo. Opera je sprejela delo samomorilca, opero mladega učitelja glasbe, ki je sinoči, kakor dokazujejo poslovilna pisma, skočil v Hudson. Njegovega trupla pa doslej še niso našli. Njegov samomor je šele ravnatelja opozoril na njegovo delo!

III

Ob isti uri se Frank zbudi iz svojega globokega spanca, dvigne se in poležka v opoldansko sonce. Od daleč zatuli ladijska sirena, zaropota motor — pristanišče poje pesem dela. Za trenutek Frank pomisli: kako je prišel semkaj? Potlej se spomni dogodkov pretekle noči: treh poslovilnih pisem, obisk v pristaniški beznici, poslednjega dolarja, ki ga je zapil. In zdaj ve: zaspal je lasten samomor!

"Frank!" pokliče neki glas. Pred mladim možem stoji njegov prijatelj Charles, ki nikakor ne more verjeti, da ima pred seboj njega, ki so o njem mislili, da je že mrtev. Frank pripoveduje in Charles mu prijateljsko stisne desnico.

"Srečen slučaj te je rešil . . . in zdaj ti sploh ni treba več skakati v Hudson. Zdaj lahko delaš čisto drugačne skoke! Beri!" Frank vzame opoldnevnik.

"Opera . . . sprejela . . . Prav imaš, nič več mi ni treba skakati v Hudson. Toda ostal bom mrtev!" Prijatelj ga začudeno pogleda.

"Umrl sem," nadaljuje Frank, "za svet sem bil tako in tako zmerom mrtev. Frank Stone je včeraj našel grob v Hudsonovih valovih! Živi pa Ralph Stone, njegov brat, ki se je — saj razumeš — danes iznenada vrnil iz Južne Amerike. Zakaj pa ima človek brata dvojčka?"

"Frank, ti hočeš?"

"Da, spoznati hočem ljudi," pribije Frank, "ljudi, ki samo mrtvim pokažejo svoj pravi obraz!"

Frank se spremeni. V prijateljevem stanovanju se odigra ta čudež. Svetli lasje potemne, majhni brki izginejo, roženi naočniki pa popolnoma spremene izraz. Frank stoji pred zrcalom.

"Rodil se je Ralph Stone. Zdaj lahko začnem novo življenje!"

IV

Ali se je samo Frank spremenil? Ne, tudi svet se je spremenil. Ginjen objame stric svojega drugega nečaka, mu vtakne tri dolarske bankovce v žep. Popraviti hoče vse, kar je Franku hudega storil, vsaj njemu, Ralphu, naj se zdaj dobro godi . . . Ravnatelj opere Mr. Wilkins, ga sprejme s pretirano ljubeznivostjo.

"Opero vašega brata bomo uprizorili čez dva tedna . . . To je res mojstrovina . . ." In potlej stoji Frank pred Kitty. Sprejme ga v salonu očetove hiše in Frank se kar prestraši njene bledice, njenih utrujenih oči, njene upognjene postave.

"Vašega brata sem zelo ljubila . . . Nikoli ga ne bom pozabila . . ."

V

Premiera v operi. Dvorana nabito polna, sijajna izvedba. V neki loži sedi Frank s Kitty in njenim očetom. Frank zapre oči. Njegovo delo, njegova premiera, njegova godba . . . Po drugem dejanju zadoni bučno ploskanje . . . toda ne more se veseliti. Ne more stopiti na oder, ne more se zahvaliti za priznanje, ostane mu samo denar . . .

Po predstavi priredi ravnatelj Wilkins v svoji vili svečano večerjo. Na koncu se svečano dvigne.

"Dame in gospodje, danes smo krstili opero, ki jo bomo nekoč prištevali med nesmrtna glasbena dela." Ravnatelj ljubi superlative — posebno v tem trenutku. "Toda — nadaljuje s priučenim patosom — veselje današnjega večera je žal skaljeno z žalostjo, da stvaritelj tega dela ni več med nami. Ker so ga predčasno poklicali . . ."

"Oprostite, gospod ravnatelj," mu seže Frank v besedo. "Mojega brata Franka, kakor vsi vemo, niso odpoklicali, temveč je sam odšel v smrt. Ali bolje, ljudje so ga pognali v smrt. V smrt ga je pognal svet, ki žive zaničuje, velika dela zna šele ceniti, ko je stvaritelj že mrtev . . ."

V sobani zavlada mučna tišina. Navzočni so v zadregi. Tedaj pomoli ravnatelj Franku desnico.

"Hvala lepa, mister Stone. Jaz in mi vsi smo zaslužili te besede. Naprtili smo si težko krivdo na svoje rame. Toda vaš brat ni umrl zaman. Predramil nas je. Služil nam bo kot opomin, da bomo delom živečih odslej posvečali tem večjo pozornost."

V zimskem vrtu za vilo sedita kakšne pol ure pozneje Kitty in Frank drug drugemu nasproti. Frank jo prime za roke. Ali Kitty ni dejala, da Franka ne bo nikoli pozabila, da bo zmerom samo njega ljubila? Zdaj ima priložnost, da jo preizkusi in to ugotovi: Saj obstaja zvestoba tudi preko groba?

"Ljubim vas, Kitty," meni. "Ali hočete postati moja žena? Ljubili ste mojega brata in tudi mene boste vzljubili. Najina podobnost vam bo to še olajšala. Iz istega mesa in krvi sva, in jaz čutim isto kakor on . . ." Kitty posluša njegove nežne besede, popolnoma se jim preda: ta mož ima isti glas kakor Frank, njegove oči, njegov nasmeh . . . Že Franka prižame nase in dvoje usten se strne v vročem poljubu.

"Ali smem jutri govoriti s tvojim očetom?" zašepeta Frank. "Da," dahne Kitty. Potlej se mu Kitty iztrga in zbeži iz vrta.

Frank ostane sam, komaj si upa verjeti, prevzame ga občutek krutega razočaranja. Torej vendar! Hitro vzame svoj klobuk in plašč in odide iz hiše. Ko po prečuti noči utrujen vstane, je trdno odločen. Kaj ima še opraviti tukaj? Lastne slave ne sme uživati in Kitty — Kitty ga je drugič zapustila. Privolila je Ralphu in je izdala Franka, štirinajst dni po njegovi domnevni smrti. To je večna zvestoba . . . Da, kot "mrtvec" človek šele spozna ljudi . . . Toda to pot samomora ne bo zaspal. Iz miznice potegne samokres. Tedaj nekdo potrka na vrata. Pismo — od Kitty: "Sinoči sem samo sebe varala . . . podobnost me je zapeljala . . . glas, vaše oči! Toda ne morem postati vaša žena . . . ker vas ne ljubim! Moje srce je Frankovo in bo zmerom njegovo ostalo . . ."

Pol ure pozneje najavijo Kitty nekega gospoda. Kitty hiti v salon in pred njo stoji—Frank. Njen Frank, s svetlimi lasmi, brez naočnikov, domnevni mrtvec. Kitty mu pade v naročje in ne more več do besede.

"Nisem si vzel življenja, Kitty," pripoveduje Frank, "le skril sem se. Toda to ti bom še vse povedal!"

"In tvoj brat . . . Ralph?" vpraša Kitty, "ali ve, da si . . ."

"Moj brat je spet odpotoval," vzklikne Frank olajšan, "davi, v Južno Ameriko . . . in mislim, da ga ne bova nikoli več videla . . .!"

V času kina

Mali Karel se sprehaja s svojim očetom po parku. Na klopci sedi zaljubljeni parček in se poljublja.

"Glej, očka," vzklikne fantiček, "ta dva pa igrata kino!"

Odgovor

Neki mlad diplomat in njegova strojepiska sta postala tako velika prijatelja, da je njegova zakonita žena upravičeno postala ljubosumna.

Zato je nekega dne tajnico svojega moža trdo prijela in jo obsula z vsemi mogočimi žaljivkami.

Tajnica je dolgo molčala. Ko ji je pa bilo že vsega dovolj, je užaljeno odgovorila:

"Najmanj, s čimer se lahko ponašam pred vami, je to, da sem vašemu možu vsaj zvesta."

SEMENA IZ JUGOSLAVIJE

smo to leto še sprejeli, toda za čas vojne jih več ne bo mogoče dobiti. Naročite takoj izmed sledeče zbirke:
SALATA, listnata zgodna
SALATA, glavnata krhka zgodna
SALATA, znana ljubljanska ledenka
SALATA, rujava poletna glavnata
SALATA, rumena poletna glavnata
SALATA, prava visoka "štrucarca"
KORENJE, srednjedolgo namizno
PETRŠILJ, gladki s korenom
PESA, rudeča okrogla namizna
REDKVICA, zgodna rudeča fina
RADIČ za solato, širokolistnat
ENDIVJA, rumena zgodna široka
ENDIVJA, zelena pozna široka
ENDIVJA, zelena kravžljana
ENDIVJA, rumena kravžljana
GRAH, uživen v stročju, fin visok
FIŽOL, breznitni, nizek zelen
FIŽOL, breznitni, visok zelen
FIŽOL, breznitni, nizek rumen
FIŽOL, breznitni, visok rumen
KUMARE, fina domača vrsta
MOTOVILEC (repincelj)
ZELJE, ljubljansko veliko kasno
MAJERON, navadni dišeči
CENA TEH SEMEN JE 12c PAKET

Lahko kar izrežete ta oglas, podčrtate semena katera želite in ga nam vrnete z Money Ordrom in naročili bomo točno poslali. Ako ne najdete v seznamu kar želite, pišite po ceni. Rabite svetovno slavni ljubljanski

Bahovec 'Planinka

zdravilni čaj za želodec, ledvice, uravnavanje in utrjevanje krvi.
CENA: 1 škatlja $1.00, 3 šk. $2.5

Steve Mohorko Co.
704 South 2nd Str. - Milwaukee, Wi

TISKARNA S.N.P.J

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., D
TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne.—Cene zmerne, unijsko delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

SNPJ PRINTERY

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE
Tel. Rockwell 4904
CHICAGO, ILLINOIS

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 11. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto in prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člane ali nečlane $6.00 za eno letno naročnino. Ker pa člani že plačajo pri asesmentu $1.20 za tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za člane SNPJ. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Cena listu Prosveta je:

Za Združ. države in Kanado: $6.00		Za Cicero in Chicago je....$7.50	
1 tednik in	4.80	1 tednik in	6.30
2 tednika in	3.60	2 tednika in	5.10
3 tednike in	2.40	3 tednike in	3.90
4 tednike in	1.20	4 tednike in	2.70
5 tednikov in	nič	5 tednikov in	1.50

Za Evropo je.....$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pismu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vsakdo kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto $.....

1) Ime.....Čl. društva št.....

Naslov .....

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

2).....Čl. društva št.....

3).....Čl. društva št.....

4).....Čl. društva št.....

5).....Čl. društva št.....

Mesto.....Država.....

Nov naročnik.....Star naročnik.....